

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปผลการประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้ม
กระทบต่อประเทศไทย พ.ศ.๒๕๖๗ – ๒๕๗๑

Thailand Strategic

OUTLOOK

2024 - 2028

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) “สรุปผลการประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)”

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ จำนวน ๔๐๐ เล่ม

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๗ จำนวน ๔๖ หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	: พลตรี นิรุจ	ดวงปัญญา
รองผู้อำนวยการ	: นาวาเอก รัฐนิพนธ์	เมธีวัชรพัฒน์
	: นาวาอากาศเอก ไชยา	ออกแดง
หัวหน้าโครงการ	: นาวาอากาศเอกหญิง จุฬารัตน์	เพชรวิเศษ
รองหัวหน้าโครงการ	: พันเอกหญิง ศุภวดี	มีเพียร
นักวิจัย	: เรืออากาศเอกหญิง ภิรัชญา	อุไรรัตน์
	: นาวสาว กาญจนา	เพิ่มพูน
คณะวิจัย	: นาวาตรีหญิง จิตรภรณ์	จิตรธร
	: เรือตรีหญิง ปาณิสรา	เทียนอ่อน
	: นางสาว ปุณณภา	โชติชินเชาว์
พิสูจน์อักษร	: พันเอกหญิง วาทีณี	ดิงสมบัติยุทธ์
	: นาวาอากาศเอกหญิง พัฒน์ชิตา	ธีรราอุดมวิทย์
	: สิบตรี จิรายุ	กัลต์บุบผา
	: นางสาว วรินทร์ธร	ธนศิราภุริวัฒน์
	: นางสาว ศศิพร	จันทร์มีชัย
	: นางสาว อุไรวรรณ	สุสัมพันธ์
	: นาย ภาสพงษ์	อุทัยแสง

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร ๐๒ ๒๗๕ ๕๗๑๕ เว็บไซต์ www.sscthailand.org

สรุปผลการประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้ม
กระทบต่อประเทศไทย พ.ศ.๒๕๖๗ – ๒๕๗๑

Thailand Strategic

OUTLOOK

2024 - 2028

คำนำ

สถานการณ์แวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่า “VUCA World” ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความผันผวน ไม่มีเสถียรภาพ คาดเดาได้ยาก และมีความซับซ้อนและคลุมเครือ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความท้าทายเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินวิถีชีวิตและก่อให้เกิดผลกระทบที่อาจมีความรุนแรงและขยายวงกว้างมากกว่าในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Treat) ในรูปแบบต่าง ๆ ของโลก ในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนั้น การวิเคราะห์แนวโน้มของภาพในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมรับมือต่อภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สามารถบูรณาการการทำงานอย่างประสานสอดคล้องระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงานด้านความมั่นคงภายในประเทศอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ การคาดการณ์แนวโน้มภาพในอนาคตของประเทศไทยในระดับยุทธศาสตร์ และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ผ่านการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (Environmental Scanning) อย่างมีระบบ

ด้วยเหตุปัจจัยที่กล่าวมา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพไทย จึงได้จัดการประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028) เพื่อให้ได้แนวโน้มภาพในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศไทยในระดับยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๖ มิติ

ได้แก่ มิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติ
การทหาร อันเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของประเทศไทย
ต่อไป

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
มีนาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร

จ

สารบัญ

ค

กำหนดการการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

ก

เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

(Thailand Strategic Outlook 2024-2028)

โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

๕

เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

(Thailand Strategic Outlook 2024-2028)

สรุปประเด็นสำคัญจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

๑๐

เรื่อง : มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

(Thailand Strategic Outlook 2024-2028)

ภาคผนวก

๒๘

ภาพประกอบการประชุมฯ

บทสรุปผู้บริหาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ประการแรก เพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ตามกรอบ STEEP-M ทั้ง ๖ มิติ ได้แก่ มิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติการทหาร ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่คาดการณ์ว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ ประการที่ ๒ เพื่อจัดทำมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Outlook) ที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในอีก ๕ ปีข้างหน้า และประการสุดท้าย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ภายใต้มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ การประชุมฯ ประกอบด้วย การบรรยายพิเศษ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๖ มิติ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมฯ ซึ่งมีจำนวน ๙๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภาครัฐ กองทัพ และพลเรือน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑๗

การประชุมฯ ในครั้งนี้กำหนดหัวข้อไว้ในเรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)” โดยจะเห็นว่า สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในมิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติการทหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

ต่อกันอย่างเป็นลูกโซ่ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินวิถีของทุกรัฐและทุกสังคม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่ส่งผลได้ทั้งเชิงบวกที่ทำให้เกิดการพัฒนา และเชิงลบที่อาจก่อให้เกิดความสั่นคลอนของความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน เปรียบเสมือนกับดาบสองคมประเทศไทยควรต้องเตรียมการรับมือ

การบรรยายพิเศษ “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑” **มติการทหาร** โดย พล.อ. เจิดวุธ คราประยูร ที่ปรึกษาพิเศษ กองบัญชาการกองทัพไทย กล่าวถึงแนวโน้มของสถานะแวดล้อมโลกในอนาคตมีความเปลี่ยนแปลงใน ๕ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ยุคของความไม่แน่นอนและวิกฤติสภาพภูมิอากาศ (The Age of certainty and Climate Crisis) ๒) นวัตกรรมพลิกโฉมของเทคโนโลยี (Technology Disruptions) ๓) การแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจและสงครามเย็นครั้งใหม่ (Major Powers Strategic Competitions and New Cold War) ๔) ภัยคุกคามแบบผสมผสาน / ความขัดแย้ง/การใช้กำลังทำสงคราม และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Hybrid Threats / Conflicts / Warfare and Non-State Actors) และ ๕) ปฏิบัติการทางทหารแบบหลายโดเมน (Multi-Domains Military Operations) **มติการเมือง** โดย ศ.ดร. กิตติ ประเสริฐสุข อาจารย์ประจำสาขาการระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง ระดับประเทศ มีประเด็น ดังนี้ ๑) ความขัดแย้ง/ความแตกแยกทางการเมือง ๒) ความขัดแย้งระหว่างคนต่างรุ่น ๓) เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) กับการเมือง ระดับภูมิภาคมีประเด็น ดังนี้ ๑) การเลือกตั้งผู้นำใหม่ของประเทศต่าง ๆ ๒) ประเด็นไต้หวัน ๓) ประเด็นทะเลจีนตะวันออก ๔) ความมั่นคง

ทางทะเลแบบใหม่ (Non-Traditional Maritime Security ระดับโลก มีประเด็นดังนี้ ๑) ภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ๒) สงครามเย็นใหม่ (New Cold War) และ ๓) การแข่งขันเพื่อสร้างระเบียบโลกใหม่ (Contest for a new global order) **มิติเทคโนโลยี** โดย พล.อ.ต. อมร ชมเชย เลขาธิการคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) ได้มอง ๑๐ เทคโนโลยีที่สำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ได้แก่ ๑) Next Level Process automation and Process vitalization ๒) อนาคตของการเชื่อมต่อ ๓) Cloud Computing ๔) Quantum Computing ๕) Applied AI ๖) Software 2.0 ๗) Trust Architecture ๘) Bio Revolution ๙) เทคโนโลยีอวกาศ และ ๑๐) เทคโนโลยีสะอาดในอนาคต **มิติสิ่งแวดล้อม** โดย นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า โลกกำลังจะเผชิญความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตข้างหน้า ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๒) ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ๓) มลพิษ ๔) สภาพแวดล้อมโลกวน และ ๕) การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับสถานการณ์และความท้าทายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย จากการขยายของเมือง การเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากขึ้นและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว **มิติสังคม** โดย คุณเนวิน สินสิริ ที่ปรึกษา ทีม Geopolitics ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) กล่าวถึง ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ความไม่เท่าเทียมกัน ๒) สังคมสูงอายุ และ ๓) ความขัดแย้งแห่งช่วงวัย และ**มิติ**

เศรษฐกิจ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อักษรศรี พานิชสาส์น อาจารย์คณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวถึง สถานการณ์และ ความท้าทายระดับโลก ได้แก่ สงครามการค้า ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่ยังคงยืดเยื้อและแข่งขันอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ความมั่นคงของโลกใน มิติต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และ แผนการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่ประเทศไทยควร ตระหนักและเตรียมการรับมือกับผลกระทบที่อาจจะเกิดจึงมีความจำเป็น ต้องวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มกระทบต่อ ประเทศไทยทั้ง ๖ มิติ ได้แก่ มิติสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และการทหาร ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่คาดการณ์ว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ เพื่อกำหนดมุมมองเชิง ยุทธศาสตร์หรือคาดการณ์ภาพอนาคตทางยุทธศาสตร์ (Strategic Outlook) ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ต่อไป

กำหนดการการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑
ณ ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรมการศึกษาทางทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เวลา	วันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗
๐๗๓๐-๐๘๓๐	ลงทะเบียน ณ ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรมการศึกษาทางทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๐๘๓๐-๐๘๔๕	พิธีเปิดการประชุมโดย พล.อ.อ. ภูมิไจ เลขสุนทรการ ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ช่วงที่ ๑	การบรรยายพิเศษ “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๑”
๐๘๔๕-๐๙๓๕	มติดิการทหาร โดย พล.อ. เจ็ดวุธ คราประยูร ที่ปรึกษาพิเศษ กองบัญชาการกองทัพไทย
๐๙๓๕-๐๙๔๕	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Open discussion)
๐๙๔๕-๑๐๐๐	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๐๐๐-๑๐๕๐	มติดิการเมือง โดย ศ.ดร. กิตติ ประเสริฐสุข อาจารย์ประจำสาขาการ ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๐๕๐-๑๑๐๐	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Open discussion)
๑๑๐๐-๑๑๕๐	มติดิเทคโนโลยี โดย พล.อ.ต. อมร ชมเชย เลขาธิการคณะกรรมการ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.)
๑๑๕๐-๑๒๐๐	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Open discussion)
๑๒๐๐-๑๒๕๐	รับประทานอาหารกลางวัน

ช่วงที่ ๒	การบรรยายพิเศษ “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๑”
๑๒๕๐-๑๓๕๐	มิตีสิ่งแวดล้อม โดย นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ รองปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓๕๐-๑๓๕๐	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Open discussion)
๑๓๕๐-๑๔๕๐	มิตีสังคม โดย คุณ เนวิน สินสิริ ที่ปรึกษา ทีม Geopolitics ของ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)
๑๔๕๐-๑๔๕๐	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Open discussion)
๑๕๐๐-๑๕๑๐	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๕๐๐-๑๕๕๐	มิติเศรษฐกิจ โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อักษรศรี พานิชสาส์น อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๕๕๐-๑๖๐๐	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Open discussion)
๑๖๐๐-๑๖๑๕	สรุปและปิดการประชุม

โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

เรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๑
(Thailand Strategic Outlook 2024-2028)”

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในมิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติการทหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อกันอย่างเป็นลูกโซ่ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินวิถีของทุกรัฐและทุกสังคม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่ส่งผลได้ทั้งเชิงบวกที่ทำให้เกิดการพัฒนา และเชิงลบที่อาจก่อให้เกิดความสั่นคลอนของความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน เปรียบเสมือนกับดาบสองคม ประเทศไทยควรต้องเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

จากการเกิดการรวมกลุ่มความร่วมมือต่าง ๆ ทำให้โลกถูกแบ่งฝ่ายและแบ่งขั้วอย่างชัดเจน โดยในฝ่ายสหรัฐฯ ได้แก่ องค์กร NATO ที่รับผิดชอบในความเป็นเอกภาพหนึ่งเดียวและความแข็งแกร่ง เพื่อยับยั้งการรุกรานของรัสเซียในยุโรป กลุ่มพันธมิตร AUKUS ซึ่งประกอบด้วย ออสเตรเลีย (A) สหราชอาณาจักร (UK) และสหรัฐฯ (US) ที่พนักกำลังสร้างแนวร่วมใหม่ทางความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และส่งเสริมการบูรณาการด้านการป้องกันประเทศและเทคโนโลยีที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐฯ ยังคงมีความร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตร ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ และสหราชอาณาจักร ที่เรียกว่า “Five Eyes” อีกด้วย รวมทั้งยังมี กลุ่ม QUAD ที่นำโดย สหรัฐฯ พร้อมด้วยญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย ที่มุ่งจัดการแสดงถึงความท้าทายในภูมิภาค และความพยายามต่ออินโด-แปซิฟิก ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญต่อการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ในการรวมพันธมิตรในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกและยุโรป และมุ่งพัฒนาแนวทางความร่วมมือใหม่ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยมีกลุ่มประเทศ G7 ซึ่งสหรัฐฯ ทำงานร่วมกับฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และสหราชอาณาจักร ในฐานะคณะกรรมการขับเคลื่อนประชาธิปไตยของโลก และการมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนวิสัยทัศน์ที่มีร่วมกันต่อระเบียบโลก

การเสริมความแข็งแกร่งด้านการค้าและการลงทุนของสหรัฐฯ ด้วยการร่วมกับพันธมิตรโดยใช้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) เพื่อขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ ฝ่ายจีนภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ที่ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศแบบเปิดกว้าง (opening-up) และขยายอิทธิพลในภูมิภาคและประเทศอื่น ๆ โดยพร้อมร่วมมือในทุกด้านแบบทุกฝ่ายได้ประโยชน์ผ่านแนวคิดยุทธศาสตร์ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง โดยยึดถือความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นหลัก รวมทั้งยึดถือการแลกเปลี่ยนบุคคลและวัฒนธรรม ทั้งนี้มีจุดยืนที่สำคัญในการยืนหยัดไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศในภูมิภาคไม่แสวงหาอำนาจครอบงำในกิจกรรมต่างๆ ของภูมิภาค ขณะที่กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจดำเนินความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership : CPTPP) เพื่อเสริมความเติบโตและแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้การแข่งขันทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การทะยานขึ้นสู่อำนาจของจีน รวมไปถึงมหาอำนาจอื่น ๆ เช่น รัสเซีย อินเดีย ซาอุดีอาระเบีย บราซิล ทำให้โลกกำลังเข้าสู่การเป็นโลกหลายขั้วอำนาจ (Multipolar World) ในขณะที่โครงสร้างอำนาจในระเบียบโลกใหม่ยังจัดวางไม่ลงตัว จึงนำไปสู่การแข่งขันช่วงชิงอย่างเห็นชัดเจนคือการแข่งขันกันระหว่างจีนและสหรัฐฯ เพื่อครองสถานะมหาอำนาจ ในขณะที่สงครามรัสเซีย-ยูเครน แสดงถึงการช่วงชิงอำนาจระหว่างโลกตะวันตกและรัสเซีย นอกจากนี้ยังเกิดความขัดแย้งที่ปะทุขึ้นในตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ ตั้งอยู่ที่กึ่งกลางระหว่างโลกตะวันตกและตะวันออก จึงมีบทบาททางการเมืองโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งยังเป็นแหล่งน้ำมันที่สำคัญของโลก ทำให้ชาติมหาอำนาจเข้ามาเกี่ยวพันที่มีทั้งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ การต่อรองทางการเมือง รวมไปถึงความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล

และปาเลสไตน์ตลอดจน ความขัดแย้งระหว่างอิหร่านและชาติตะวันตก ซึ่งอาจทวีความรุนแรงได้ในอนาคต

ดังนั้น การทบทวนแนวโน้มสถานการณ์ความมั่นคงของโลกในมิติต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่ประเทศไทยควรตระหนักและเตรียมการรับมือกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งการวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ของโลกที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการกำหนดมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Outlook) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ โดยวิเคราะห์สถานะแวดล้อมต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และภายในประเทศตามกรอบมิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติการทหาร (STEEP-M) มาพิจารณาประเด็นสำคัญ (Key Issue) และหาตัวบ่งชี้ (Indicators) เพื่อนำผลที่ได้มาใช้วิเคราะห์ตามหลักการและทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) และมองแนวโน้มภาพในอนาคตที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลจากประเด็นสำคัญเหล่านั้น จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อบริบทสังคมและประเทศ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพไทย จึงได้ตรวจสอบและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ตามกรอบ STEEP-M เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบ ระบุตัวบ่งชี้หรือปัจจัยสำคัญผ่านการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีและแนวคิดตามหลักวิชาการ และจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ เรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)” เพื่อจัดทำเอกสารมุมมองทางยุทธศาสตร์ เรื่อง “เอกสารมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)” อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ตามกรอบ STEEP-M ทั้ง ๖ มิติ ได้แก่ มิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติการทหาร ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่คาดการณ์ว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

๒.๒ เพื่อจัดทำมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Outlook) ที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

๒.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ภายใต้มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

๓. วิธีการดำเนินการ

๓.๑ ศึกษาและรวบรวมปัจจัยสถานะแวดล้อมที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ไปในทุกมิติ ที่เกิดขึ้นใน ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับโลก (Global level) ระดับภูมิภาค (Regional level) และระดับประเทศ (Local level)

๓.๒ จัดงานการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ โดยในงานดังกล่าว ประกอบไปด้วย การบรรยายพิเศษ โดยวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภาครัฐ เอกชน และกองทัพ รวมทั้งการประชุมกลุ่มระดมสมองจากผู้เข้าร่วมประชุมฯ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และสรุปผล

๓.๓ รวบรวมผลการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ นำเรียนผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และจัดทำ “เอกสารมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)” ต่อไป

๔. กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการประชุมวิชาการฯ จำนวน ๕๐ คน ได้แก่

๔.๑ ผู้แทนจากหน่วยงานในระดับบริหารทั้งภาครัฐ กองทัพ และพลเรือน

๔.๒ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

๔.๓ ผู้แทนนักศึกษาของหลักสูตรนักรัฐศาสตร์

๔.๔ หน่วยงานภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป

๕. ค่าใช้จ่าย : งบประมาณ ศศย.สปท.

๖. วัน-เวลาดำเนินการ : วันที่ ๑๒ มี.ค. ๖๗

๗. สถานที่ : ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรมการศึกษาทางทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.)

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ทราบถึงปัจจัยสำคัญในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๖ มิติตามกรอบ STEEP-M ที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

๙.๒ ทราบถึงภาพเหตุการณ์และมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Outlook) ตลอดจนแนวโน้มผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

๙.๓ จัดทำมุมมองเชิงยุทธศาสตร์/ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคง กองทัพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถนำไปปรับและ/หรือกำหนดยุทธศาสตร์ได้ในอนาคตต่อไป

สรุปประเด็นสำคัญจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑

(Thailand Strategic Outlook 2024-2028)”

เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรมการศึกษาทางทหาร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ศสย.สพท. ได้ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เรื่อง “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบ
ต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ (Thailand Strategic Outlook 2024-2028)”
เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๘๓๐-๑๖๓๐ โดยมี พล.อ.อ. ภูมิใจ
เลขสุนทรกร ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นประธานฯ ณ ห้องประชุม
ศูนย์นวัตกรรมการศึกษาทางทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิใน ๖ มิติ ประกอบด้วย (๑) มิติการทหาร โดย
พล.อ. เจิดวุธ คราประยูร อดีตที่ปรึกษาพิเศษ กองบัญชาการกองทัพไทย (๒) มิติ
การเมือง โดย ศ.ดร. กิตติ ประเสริฐสุข อาจารย์ประจำสาขาการระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๓) มิติเทคโนโลยี โดย พล.อ.ต. อมร
ชมเชย เลขาธิการคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ
(สกมช.) (๔) มิติสิ่งแวดล้อม โดย นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ รองปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๕) มิติสังคม โดย คุณ เนวิน สีนสิริ ที่ปรึกษา
ทีม Geopolitics ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และ
(๖) มิติเศรษฐกิจ โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อักษรศรี พานิชสาส์น อาจารย์คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมฯ จำนวน ๘๐ คน

จากหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภาครัฐ กองทัพ และพลเรือน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑๗ สรุปประเด็นสำคัญการประชุมฯ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ ๑ การสรุปประเด็นสำคัญ และส่วนที่ ๒ ภาพประกอบการประชุมฯ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ ๑ การสรุปประเด็นสำคัญ

๑. มิติการทหาร โดย พล.อ. เจิตวูธ คราประยูร อดีตที่ปรึกษาพิเศษ กองบัญชาการกองทัพไทย กล่าวถึงแนวโน้มของสถานะแวดล้อมโลกในอนาคตที่มีความเปลี่ยนแปลง ใน ๕ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ยุคของความไม่แน่นอนและวิกฤติสภาพภูมิอากาศ (The Age of Uncertainty and Climate Crisis) แนวโน้มเหล่านี้ทำให้กองทัพไทยต้องปรับตัว เพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ สนับสนุนความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และมีส่วนร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพระหว่างประเทศ เพื่อการปรับตัวและรับมือได้อย่างรวดเร็วในเงื่อนไขที่หลากหลายนยิ่งขึ้น ๒) นวัตกรรมพลิกโฉมของเทคโนโลยี (Technology Disruptions) ที่จะส่งผลให้กองทัพไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความทันสมัยทางเทคโนโลยีรวมถึงไซเบอร์ ปัญญาประดิษฐ์ โดรน และอวกาศ ทั้งเชิงรุกและเชิงรับต่อสงครามในอนาคต ๓) การแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจและสงครามเย็นครั้งใหม่ (Major Powers Strategic Competitions and New Cold War) ซึ่งส่งผลต่อการวางตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของไทยในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกในการเป็นศูนย์กลางผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาอธิปไตยและปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ๔) ภัยคุกคามแบบผสมผสาน / ความขัดแย้ง/การใช้กำลังทำสงคราม และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Hybrid Threats / Conflicts / Warfare and Non-State Actors) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสงครามลูกผสมและตัวแสดงที่ไม่ใช่ภาครัฐ ซึ่งจำเป็นต้องมีแนวทางการป้องกันหลายมิติ ทั้งการผสมผสานความสามารถทางการทหารแบบดั้งเดิมเข้ากับการป้องกันทางไซเบอร์ การต่อต้านการก่อการร้าย

และยุทธศาสตร์การทำสงครามข้อมูล และ ๕) ปฏิบัติการทางทหารแบบหลายโดเมน (Multi-Domains Military Operations) ทั้งโดเมนทางบก ทะเล อากาศ อวกาศ ไซเบอร์ และสารสนเทศ เพื่อความสามารถในการป้องกันและการโจมตีที่ครอบคลุมต่อภัยคุกคามที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นในอนาคต

จากแนวโน้มของสถานะแวดล้อมโลกในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงข้างต้นนำไปสู่แนวโน้มในอนาคตที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคและประเทศไทย ๕ ประเด็น ได้แก่

- ๑) พลวัตของอำนาจระดับภูมิภาค (Regional Power Dynamics) ทำให้ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงการมีส่วนร่วมเชิงยุทธศาสตร์และการทูตในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยจะต้องสร้างความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์กับมหาอำนาจ เสริมสร้างความร่วมมือด้านการป้องกัน และการเข้าร่วมกรอบความมั่นคงระดับภูมิภาคที่จะช่วยรักษาเสถียรภาพและความปลอดภัย
- ๒) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technological Advancements) ซึ่งการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สงครามไซเบอร์ AI โดรน และอวกาศ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายที่ประเทศไทยจะต้องลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในเทคโนโลยีใหม่ ๆ และจะต้องฝึกอบรมบุคลากรให้มีขีดความสามารถและเข้ามาพัฒนาในกองทัพและการทหารต่อไป
- ๓) ภัยคุกคามความมั่นคงที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม (Non-Traditional Security or New Security Threats) ทำให้กองทัพต้องขยายบทบาทเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด และการโจมตีทางไซเบอร์ ที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการตอบสนองต่อภัยพิบัติ ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการป้องกันทางไซเบอร์
- ๔) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Changes) ส่งผลสำคัญต่อค่าใช้จ่ายและการปฏิรูป เนื่องจากเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญต่องบประมาณด้านกลาโหม และการปรับปรุงขีดความสามารถให้ทันสมัย ความมั่นคงทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างทหารและพลเรือนที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสนับสนุนการป้องกันประเทศ
- ๕) ความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security) เนื่องจากความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของทะเลจีนใต้และน่านน้ำโดยรอบ ประเทศไทยต้องเพิ่ม

ขีดความสามารถทางทะเล เพื่อความมั่นใจในเสรีภาพการเดินเรือและการจัดการกับข้อพิพาทเรื่องสิทธิอาณาเขต จึงจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังและส่งเสริมการทำงานร่วมกันในภูมิภาค ซึ่งกองทัพเรือจำเป็นต้องปรับปรุงให้ทันสมัย

๒. มิติการเมือง โดย ศ.ดร. กิตติ ประเสริฐสุข อาจารย์ประจำสาขาการระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวถึง **สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง ระดับประเทศ** มีประเด็น ดังนี้ **๑) ความขัดแย้ง/ความแตกแยกทางการเมือง** อันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดกันในด้านอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง **๒) ความขัดแย้งระหว่างคนต่างรุ่น** เกิดขบวนการเคลื่อนไหวของคนรุ่นใหม่ เพื่อเรียกร้องความเปลี่ยนแปลงและสิทธิในด้านต่าง ๆ เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงวิกฤติความเชื่อมั่นและมุมมองจากการรับรู้และทัศนคติ ที่นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งในสังคมมากขึ้นเรื่อย ๆ **๓) เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) กับการเมือง** ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การรับสื่อและข่าวสารรวดเร็ว และเกิดข่าวปลอม (Fake News) ในสังคมเป็นวงกว้าง **ระดับภูมิภาค ๑) การเลือกตั้งผู้นำใหม่ของประเทศต่าง ๆ** อาทิ สหรัฐฯ อินโดนีเซีย อินเดีย เกาหลีใต้ และเม็กซิโก เป็นต้น **๒) ประเด็นไต้หวัน** การขึ้นเป็นประธานาธิบดีของนายไล่ ชิงเต๋อ หรือ วิลเลียม ไล่ จากพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (DPP) ที่มีนโยบายสำคัญคือ การปกป้องสถานะปกครองตนเองของไต้หวัน ถือเป็นชัยชนะของค่ายประชาธิปไตย จึงน่าจับตามองต่อไป กับการดำเนินการของจีน และความสัมพันธ์ต่อสหรัฐฯ **๓) ประเด็นทะเลจีนตะวันออก** “เส้นประ ๙ เส้น (nine-dash-line)” หรือที่บางครั้งเรียกว่า “เส้น ๙ จุด (nine-dotted-line)” คือ เส้นที่ลากขึ้น เพื่อกำหนดอาณาเขตของจีนในทะเลจีนใต้ ซึ่งจะเป็นปมสำคัญของข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ ระหว่างจีนกับ ๕ ชาติอาเซียน คือ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย บรูไน เวียดนาม และไต้หวัน **๔) ความมั่นคงทางทะเลแบบใหม่ (Non-Traditional Maritime Security)** เนื่องจากการก่อการร้ายทางทะเล โจรสลัด การขนของเถื่อน การค้ามนุษย์ การประมงผิดกฎหมาย (IUU) และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้หลายประเทศต่างมุ่งเพิ่มสมรรถนะการป้องกัน

(Deterrence Capability) การแข่งขันทางอาวุธ การร่วมมือทางความมั่นคง และความร่วมมือที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้อุญสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับกฎหมายทะเล (UNCLOS) **ระดับโลก ๑) ภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics)** การแข่งขันระหว่างยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ ที่มีความพยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่ม Quad ในขณะที่จีนพยายามขยายอิทธิพลผ่านโครงการ BRI ซึ่งจีนก็ได้มุ่งขับเคลื่อนให้เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และใช้ “ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก (The String of Pearls)” จะเห็นได้ว่าการแข่งขัน การปิดล้อมจีนจะยังทวีความรุนแรง และอาจเกิดการแย่งพันธมิตรที่นำไปสู่ข้อพิพาททางทหารในอนาคต **๒) สงครามเย็นใหม่ (New Cold War)** จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน รวมถึงสถานการณ์อิสราเอล-ฮามาส โลกได้หวนคืนสู่ยุคสงครามเย็นที่ประเทศต่าง ๆ แบ่งออกเป็นสองขั้วการเมืองใหญ่ แต่สงครามเย็นครั้งนี้อาจจะซับซ้อนยิ่งกว่าเก่ามากขึ้น และ **๓) การแข่งขันเพื่อสร้างระเบียบโลกใหม่ (Contest for a new global order)** ที่อาจจะถูกแบ่งเป็น ๓ ขั้วหรือยังคง ๒ ขั้วมหาอำนาจในอนาคต ซึ่งการเมืองโลกจะเข้าสู่การเมืองระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

จากการประเมินสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงข้างต้น ไทยควรวางแผนและรับมือต่อการแข่งขันของมหาอำนาจที่จะเข้มข้นมากขึ้น โดยควรสร้างความร่วมมือกับประเทศขั้วที่ ๓ ให้ใกล้ชิด เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศขั้วมหาอำนาจได้เข้ามาแข่งขันและมีบทบาทต่ออาเซียน ซึ่งยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ไม่เลือกข้างจะดำเนินอย่างไรต่อไป ซึ่งไทยจำเป็นต้องสร้างอำนาจต่อรอง ไม่เลือกข้าง อย่างระมัดระวังและรอบคอบ

๓. มิติเทคโนโลยี โดย พล.อ.ต. อมร ชมเชย เลขาธิการคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) กล่าวถึง ความท้าทายในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ในเรื่อง**ข้อมูลที่ผิด (Misinformation)** ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือข้อมูลเท็จ ซึ่งผู้ส่งอาจไม่ทราบหรือไม่มีเจตนาในการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิด **ข้อมูลที่ถูกบิดเบือน (Disinformation)** และ**ข้อมูลที่แฝงเจตนาร้าย (Malinformation)**

อาจเป็นข้อมูลที่ได้มาจากข้อเท็จจริง แต่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำร้ายผู้อื่น เช่น ข้อมูลที่ละเมิดความเป็นส่วนตัว ขัดต่อจรรยาบรรณ การคุกคามหรือข้อความหรือคำพูดที่แสดงความเกลียดชัง ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของ IO ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ปัญหาแก๊งคอลเซนเตอร์ (Call Center) ปัญหาการหลอกลวงโอนเงิน การหลอกลวงลงทุน หรือข้อมูลบิดเบือนต่าง ๆ ที่ได้รับการแชร์ต่อผ่านกลุ่มไลน์ รวมถึงการหลอกให้รัก (Romance Scam) หากคนในสังคมขาดกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) อาจตกเป็นเหยื่อของภัยเทคโนโลยี ซึ่งในอนาคตนั้น เทคนิคการหลอกลวงจะถูกพัฒนามากขึ้นอย่างแน่นอน ในขณะที่ ปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคในสังคมไทยนิยมหันมาซื้อขายในโลกออนไลน์มากขึ้น (Social Commerce) เพราะฉะนั้นแนวทางการป้องกันต่อเทคโนโลยีในอนาคต คือ เรื่องความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอันดับแรกที่จะต้องมิกัดในการกำกับดูแลที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งความสำคัญอย่างมากในโลกปัจจุบันและอนาคตที่เชื่อมโยงกันอย่างกว้างขวาง และข้อมูลจะเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากขึ้น จึงจำเป็นต้องปกป้องระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายข้อมูลขององค์กร รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป จากการโจมตีทางไซเบอร์ที่อาจมาจากผู้ไม่ประสงค์ดี เช่น แฮกเกอร์ (Hackers) ไวรัสคอมพิวเตอร์ (Computer Viruses) มัลแวร์ (Malware) และภัยคุกคามอื่น ๆ ซึ่งประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มุ่งการเฝ้าระวัง การปกป้อง ปราบปราม และลดความเสี่ยง ต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์

นอกจากนี้ มุมมองจาก World Economic Forum ได้มอง **๑๐ เทคโนโลยีที่สำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต** ได้แก่ **๑) Next Level Process automation and Process vitalization** ที่อุตสาหกรรมจะทำงานและสั่งการอัตโนมัติผ่านระบบ Internet ที่เชื่อมโยงกันภายในอุตสาหกรรมโดยประสานงานกับบุคลากรและหุ่นยนต์ โดยมีหุ่นยนต์ช่วยทำงาน รวมถึงการดูตัวอย่างสินค้าและกระบวนการผลิตผ่านแว่น VR เช่น Metaverse ของ Facebook ที่ผู้ใช้งานสามารถเข้าไปดูสินค้าในโลกเสมือน ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับสินค้าจริงทุกประการ (Digital

Twin) หรือการพิมพ์แบบแปลนหรือสินค้าตัวอย่าง ผ่านเครื่องพิมพ์ ๓ มิติ เป็นต้น

๒) อนาคตของการเชื่อมต่อ ความรวดเร็วและการควบคุมในการเชื่อมต่อสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หรืออินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things) ซึ่งรวมถึงระบบ 5G ซึ่งแสดงถึงระดับความเร็วของสัญญาณที่เชื่อมต่อกัน ซึ่งไทยต้องสร้างโอกาสในเรื่องนี้ ซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีสัญญาณ 5G ครอบคลุมทั้งประเทศ เนื่องจากตั้งอยู่ในภูมิรัฐศาสตร์ที่ดี ซึ่งไทยต้องมองหาอนาคตจากโอกาสนี้ และรับมือกับความเสี่ยงทางเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทยสามารถนำข้อมูลที่ไหลในระบบมาจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์ เพื่อเก็บประวัติการใช้ทางดิจิทัลที่เป็นร่องรอยแห่งโลกดิจิทัล (digital footprint) เพื่อสร้างโอกาสของประเทศในอนาคต

๓) Cloud Computing คือ บริการที่ครอบคลุมถึงการให้ใช้กำลังประมวลผลหน่วยจัดเก็บข้อมูล และระบบออนไลน์ต่าง ๆ จากผู้ให้บริการ เพื่อลดความยุ่งยากในการติดตั้ง ดูแลระบบ โดยรวมถึงการประมวลผลข้อมูลผ่าน Super Computer จากที่อื่นแล้วส่งผลกลับมาให้ผู้ใช้งาน แม้ว่าระบบ Cloud Computing จะมีข้อดีแต่ข้อเสีย คือ ระบบนั้นทำงานตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายตลอดเวลาเช่นกัน รวมถึงการทำ Digital Transformation จากระบบเดิมเข้าสู่ระบบ Cloud ก็ใช้ทรัพยากรมหาศาล ดังนั้น จึงจำเป็นต้องวางแผนในการจัดการที่ดียิ่งๆ มาก แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีโอกาสเป็น Data Center สำหรับธุรกิจใหญ่ ๆ เช่น Google และ Microsoft โดยการเป็นศูนย์กลาง Data Center ได้ทะเล รวมถึงการจัดหาพลังงานสะอาด โดยสามารถสร้างโอกาสเป็นรายรับจากการเช่าและเก็บภาษีเข้าประเทศ ซึ่งไทยต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร สถานที่ และ ความรู้ในการจัดตั้ง รวมถึงความรู้ในการจัดการค่าใช้จ่ายของระบบ Cloud (Cloud Cost Engineer) อีกด้วย

๔) Quantum Computing คือ ระบบคอมพิวเตอร์อีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถทำงานได้รวดเร็วกว่า ระบบคอมพิวเตอร์ทั่วไป โดย Quantum Computer เป็นคอมพิวเตอร์ที่มีระบบประมวลผลที่รวดเร็วกว่าคอมพิวเตอร์ ทั่วไปอย่างมาก โดยจะช่วยในการประมวลผลสิ่งต่าง ๆ ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อเทคโนโลยี AI ซึ่งจะทำให้ AI เรียนรู้และประมวลผลได้อย่างรวดเร็วขึ้นอย่างมาก

ซึ่งไทยต้องเตรียมความพร้อมในองค์ความรู้ด้านนี้ ๕) **Applied AI** ซึ่ง AI ที่เป็นกระแสในปัจจุบัน เช่น CHAT GPT ซึ่งไทยต้องเรียนรู้การเลือกใช้ประเภทของ AI ให้เหมาะสมกับงาน และสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ AI นอกจากนั้น การสร้างฐานข้อมูลและปริมาณของข้อมูลที่ดีและมากพอจะช่วยทำให้ AI สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ๖) **Software 2.0** ในอนาคตทุกคนจะต้องเรียนรู้พื้นฐานในการเขียนโปรแกรม หลักการและโลจิก (Logic) ความเข้าใจในการทำงานของโปรแกรมว่าทำงานและมีระบบการจัดการอย่างไร และใช้ AI ในการช่วยเขียนให้ตามหลักการที่วางไว้ ซึ่งอาจจะเป็นวิธีเขียนรูปแบบใหม่ในอนาคต ๗) **Trust Architecture** ความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เป็น Zero Trust Security เป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศไทย ในช่วงที่ผ่านมาเกิดการรั่วไหลของข้อมูล ซึ่งมาจากการตั้งค่าความปลอดภัยที่ง่ายและหละหลวม โดยใช้รหัสผ่าน (Password) ที่ง่ายไม่รัดกุม โดยระบบ Zero Trust จะประมวลผลรวมด้านความปลอดภัย ตั้งแต่รหัสผ่าน สถานที่เครื่องมือที่เข้าถึง เวลาที่ใช้ รวมไปถึงพฤติกรรมในการเข้าสู่ระบบ เพื่อตัดสินใจว่าเป็นการเข้าโดยผู้ใช้งานจริงหรือไม่ ซึ่งแสดงถึงความปลอดภัยขั้นที่สูงขึ้น ๘) **Bio Revolution** คือ การวิเคราะห์ห่ออกแบบพันธุกรรมให้มนุษย์อายุยืนยาวและแก่ช้าลง โดยการแก้ไขสารประกอบโปรตีน โดยใช้ AI มาประมวลผลและออกแบบวิธีการ ๙) **เทคโนโลยีอวกาศ** ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้แนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน เช่น บริษัท Space X ที่สามารถนำจรวดกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งอาจเป็นโอกาสของไทยในการสร้างดาวเทียม และหาโอกาสในการสร้างความร่วมมือในการยิงจรวดกับบริษัทเหล่านี้ต่อไปในอนาคต และ ๑๐) **เทคโนโลยีสะอาดในอนาคต** ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญและมีนโยบายสนับสนุนพลังงานสะอาดและกฎข้อบังคับอย่างจริงจัง ทำให้เรื่องพลังงานสะอาดเป็นเมกะเทรนด์ที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตอย่างแน่นอน

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเทคโนโลยีนั้นมีความสัมพันธ์กับทุกมิติ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบหลายด้าน ได้แก่ **ด้านเทคโนโลยีและการนวัตกรรม:** การพัฒนาเทคโนโลยีในหลายด้าน เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) การเรียนรู้ของเครื่อง

(Machine Learning) ระบบเซ็นเซอร์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things) 5G และอื่น ๆ จะเป็นเกมเชิงใหม่ที่มีผลกระทบใหญ่ในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ได้แก่ **การทำงานและการศึกษา:** มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการทำงานและการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึง การทำงานระยะไกล การใช้เทคโนโลยีในการศึกษาแบบออนไลน์ และการพัฒนาทักษะใหม่เพื่อให้สามารถทำงานในสถานะที่เปลี่ยนแปลงได้ **สุขภาพและการดูแลตนเอง:** เกิดความสำคัญในการดูแลสุขภาพที่ดีและการป้องกันโรคมมากขึ้น และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการแพทย์จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนด้านนี้ **สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน:** ความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเพิ่มขึ้น โดยมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรที่ยั่งยืนและลดการใช้ของสิ้นเปลือง **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม:** การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการสื่อสาร และการเชื่อมโยงกันของมนุษย์ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงในการคิดเชิงสังคมและวัฒนธรรม **การเมืองและระบบองค์กร:** การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการดำเนินงานของรัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ **ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์:** การเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยในโลกดิจิทัลจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เราต้องพัฒนาต่อไปเพื่อปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและระบบสารสนเทศ ไทยจึงต้องแสวงหาความร่วมมือที่ดี เพิ่มขีดความสามารถด้านเทคโนโลยี และควรส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ เพื่อขีดความสามารถในการแข่งขันในอนาคต

๔. มิติสิ่งแวดล้อม โดย นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวถึง สถานการณ์และความท้าทายระดับโลก ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการเติบโตของสังคมเมือง การพัฒนาของเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเปิดกว้างของการค้าและการลงทุน การพัฒนาประเทศแบบก้าวกระโดด และการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ ทั้งมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากรายงาน Global Risk Report 2024 จัดทำโดย World Economic Forum ได้รายงานว่า

โลกกำลังจะเผชิญความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตข้างหน้า ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๒) ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ๓) มลพิษ ๔) สภาวะโลกรวน และ ๕) การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับสถานการณ์และความท้าทายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยจากการขยายของเมืองการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากขึ้น จากการรายงานความก้าวหน้ารายสองปี ฉบับที่ ๔ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ระบุว่า ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ ๓๓๒ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และมีการดูดกลับก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินประมาณ ๙๒ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งถือว่าประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นลำดับที่ ๒๑ ของโลก นอกจากนี้ ยังมีรายงานจาก The Global Climate Risk Index 2021 จัดทำโดย German watch ระบุว่า ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ ๙ ของประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดในโลกที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว สำหรับรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของไทย ได้รายงานและจำแนกสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย ออกเป็น ๑๑ สาขาดังนี้ ๑) ทรัพยากรดิน พบว่าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งเกิดจากสภาพธรรมชาติและการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม และการชะล้างพังทลายของดินมีแนวโน้มสูงขึ้น ๒) ทรัพยากรแร่ การผลิตแร่ลดลง ส่งผลให้การใช้แร่ลดลง การนำเข้าแร่ลดลง ส่วนใหญ่เป็นถ่านหินสำหรับนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง ส่วนเหมืองแร่ในประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเหมืองแร่หินปูน เพื่ออุตสาหกรรมการก่อสร้าง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของกิจการการก่อสร้าง ๓) พลังงาน การผลิตพลังงานขั้นต้นในประเทศลดลง ส่วนการนำเข้าและการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น การใช้พลังงานหมุนเวียนมีประสิทธิภาพลดลง ส่งผลให้การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้น ๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๗ ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ค่อนข้างคงที่ การบุกรุกพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลง พื้นที่ป่าถูกไฟไหม้มีแนวโน้มลดลง และปริมาณสัตว์ป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบัน

ยังประสบปัญหาการลักลอบซื้อขายสัตว์ป่าผ่านระบบออนไลน์ ๕) ทรัพยากรน้ำ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั่วประเทศเพิ่มขึ้น ปริมาณน้ำท่าโดยธรรมชาติเฉลี่ยทั้งปีลดลง ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางเพิ่มขึ้น ๖) ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง ปริมาณการจับสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น แหล่งหญ้าทะเลมีสถานภาพสมบูรณ์ปานกลาง แนวปะการังมีสภาพสมบูรณ์ดี ปริมาณพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๗) ความหลากหลาย ทางชีวภาพ ระบบนิเวศเกษตรและป่าไม้ของประเทศมีพื้นที่รวมร้อยละ ๗๘ ของพื้นที่ประเทศ ๘) สถานการณ์มลพิษ ภาพรวมของคุณภาพอากาศมีแนวโน้มดีขึ้น ระดับเสียงในเขตเมืองต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและมีแนวโน้มคงที่ คุณภาพ แหล่งน้ำผิวดินและน้ำทะเลชายฝั่งส่วนใหญ่มีคุณภาพดี ปริมาณขยะมูลฝอย ของเสีย อันตราย และมูลฝอยติดเชื้อมีปริมาณเพิ่มขึ้น ๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน มีการประกาศ จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใหม่ ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเมืองที่มีการ จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใหม่ พื้นที่สีเขียวสาธารณะมีค่าสูงกว่าเป้าหมายของประเทศ ๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์อยู่ในเกณฑ์ อุทยานธรณีได้รับการรับรองรวมทั้งสิ้น ๑๐ แห่งในประเทศไทย แหล่งมรดกโลก ๗ แห่งในประเทศไทย และ ๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ อุณหภูมิสูงกว่าค่าปกติ ๐.๑ องศาเซลเซียส ทำให้ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์และแนวทางเพื่อการรับมือต่อสถานการณ์และความท้าทาย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ได้แก่ ๑) ไทยได้ให้สัตยาบัน เพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๗ ส่งผลให้อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๘ ๒) ไทยเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ ในฐานะภาคีสมาชิกในกลุ่ม ประเทศกำลังพัฒนา นอกภาคผนวกที่ ๑ (Non-Annex 1) ซึ่งไม่มีพันธกรณีที่จะต้อง ลดก๊าซเรือนกระจกโดยตรง แต่สามารถพิจารณาดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกได้

ตามความสมัครใจ ๓) ไทยเข้าร่วมภาคีความตกลงปารีส (Paris Agreement) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อร่วมกันควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า ๒ องศาเซลเซียส และมุ่งพยายามควบคุมไม่ให้เกิน ๑.๕ องศาเซลเซียส ภายในสิ้น ศตวรรษนี้

การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

ในระยะแรก แผนการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ (Nationally Appropriate Mitigation Action: NAMA) กำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas: GHG) ในสาขาพลังงานและขนส่ง ร้อยละ ๗-๒๐ จากกรณีดำเนินการปกติ (Business as Usual: BAU) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ หลังจากนั้น ประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก เป็นเป้าหมายการมีส่วนร่วมของประเทศในการลดก๊าซเรือนกระจก (Nationally Determined Contributions : NDCs) ฉบับที่ ๑ (ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๓) ภายใต้ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามรับความตกลงปารีสในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยกำหนดเป้าหมายการลด GHG ร้อยละ ๒๐-๒๕ จากกรณีดำเนินการปกติ (BAU) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ และจากการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP26) ประเทศไทยได้กล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุมระดับผู้นำ (World Leaders Summit) เพื่อประกาศถึงเป้าหมาย ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ความเป็นกลางทางคาร์บอน ในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ ๒) เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในปี ค.ศ. ๒๐๖๕ และ ๓) ยกระดับเป้าหมายลด GHG ของ NDCs เป็นร้อยละ ๓๐-๔๐ จากกรณีดำเนินการปกติทุกภาคส่วนเศรษฐกิจในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ นอกจากนี้ การประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๘ (COP 28) โดย พล.ต.อ. พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมระดับสูง (High-level Segment) เพื่อเน้นย้ำเป้าหมายที่จะดำเนินการตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกในปี ค.ศ.๒๐๓๐ หรือ NDCs Roadmap

(การมีส่วนร่วมที่แต่ละประเทศกำหนดเอง หรือ Nationally Determined Contributions : NDCs) และสร้างกลไกในการรับมือ อาทิ การผลักดันพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสร้างการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในทุกภาคส่วน เป็นต้น

๕. มิติสังคม โดย คุณ เนวิน สลินสิริ ที่ปรึกษา ทีม Geopolitics ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) กล่าวถึง มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ ในมิติสังคม

๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ความไม่เท่าเทียมกัน จะเห็นได้ว่า ในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา ความเหลื่อมล้ำในเรื่องรายได้ของคนไทยไม่ดีขึ้น กล่าวคือ แม้ว่ารายได้เฉลี่ยของคนไทยจะปรับตัวสูงขึ้น แต่ค่าสัมประสิทธิ์จีนี (Gini coefficient) ที่บอกระดับความไม่เสมอภาคไม่ดีขึ้น โดยรายงานจาก Credit Suisse ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คนไทยที่รวยที่สุดเป็นร้อยละ ๕ ของประเทศถือครองทรัพย์สินที่มีทั้งหมดในประเทศถึงร้อยละ ๘๐ ส่วนที่เหลือร้อยละ ๒๐ ได้แบ่งกันถือระหว่างคนไทยที่เหลืออีกร้อยละ ๙๕ และแน่นอนว่าคนจำนวนหนึ่งไม่มีทรัพย์สินให้ถือครอง (วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์. ช่วยกันลดความเหลื่อมล้ำ.TDRI.๒๐๑๙) ซึ่งไทยติดอันดับ ๑๐ ประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำด้านความมั่งคั่งมากที่สุดในโลก เนื่องจากระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เอื้อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ โดยมีงานวิจัยพบว่า การแข่งขันในภาคเอกชนในประเทศไทยลดลงส่งผลให้อำนาจทางธุรกิจกระจุกตัวมากขึ้น การคอร์รัปชันมากขึ้น และทำได้ง่ายขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าคนทั่วไป ซึ่งทำให้ผลประโยชน์ที่ได้โดยมิชอบนี้ยิ่งเพิ่มความเหลื่อมล้ำให้สูงขึ้น แม้ช่องว่างของระดับการศึกษาและการเข้าถึงบริการสาธารณสุขจะลดลง แต่เป็นการลดลงในระดับ “พื้นฐาน” ในขณะที่ ความแตกต่างในระดับที่สูงกว่าขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มขยับตัวสูงขึ้น เช่น ลูกคนรวยมีโอกาสเรียนจบมหาวิทยาลัยชั้นดีมากกว่า มีทักษะระดับสูงมากกว่า คนรวยได้รับบริการสุขภาพระดับพรีเมียมมากขึ้น อายุยืนมากขึ้น นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่กำลังป่วนโลก (disruptive technology) เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ความเหลื่อมล้ำมากขึ้น

๒) สังคมสูงอายุ ประเทศไทยได้เข้าสู่ภาวะสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ใน พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยจะมีประชากรสูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) ถึง ๑๔ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และจะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด โดยจะมีประชากรสูงอายุถึง ๒๐ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของประชากรทั้งหมดของประเทศในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า อันจะส่งผลให้แรงงานลดลงในอนาคต ดังนั้น ภาครัฐต้องมีมาตรการรักษาการเติบโตด้านสังคมให้ต่อเนื่องและพร้อมรับมือสังคมสูงอายุในอนาคต และ

๓) ความขัดแย้งแห่งช่วงวัย เนื่องจากอายุคนยืนยาวขึ้นต่อเนื่อง ทำให้คนหลายรุ่นอยู่ร่วมกันกันมากอย่างน้อย ๖ รุ่น และโลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็วจากเทคโนโลยี ก้าวกระโดด ส่งผลต่อค่านิยมของคนแตกต่างกันมาก ในขณะเดียวกัน ภาครัฐจำเป็นต้องจัดสรรผลประโยชน์และสวัสดิการที่ต้องตอบตามช่วงวัย กล่าวคือ สังคมของผู้สูงอายุ ต้องจัดสรรเงินบำนาญและการดูแลด้านสุขภาพ ในขณะที่กลุ่มอายุน้อย ต้องดูแลสวัสดิการของเด็กและการศึกษา หรือด้านสังคมเรื่องอื่น ๆ ในเรื่องการว่างงาน เงินเพื่อ วัฒนธรรม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เข้าใจตามช่วงวัย (Generation) ต่าง ๆ เป็นต้น โดยข้อมูลของ “การสำรวจค่านิยมระดับโลก” (World Value Survey) ในไทย โดย KPI ที่สำรวจเพื่อมองค่านิยมโดยภาพรวม ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่าง ๆ พบว่า ภาพรวมของประเทศไทยด้านการเมือง โดยรวมคนไทยคิดว่าประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดี แต่คนหลายรุ่นเห็นว่าประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดี เช่น Baby Boomer (พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๕๐๘) Gen X (พ.ศ. ๒๕๐๙-๒๕๒๒) และ Gen Y (พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๔๑) อาจเป็นปรากฏการณ์ที่เบียดหน้าประชาธิปไตยที่เกิดทั่วโลก ความภูมิใจที่เป็นคนไทย (สำรวจปี พ.ศ. ๒๕๖๒) ส่วนใหญ่มีความสุขและค่อนข้างพอใจในชีวิต ในระดับใกล้เคียงกันทุกรุ่น แม้ช่วงหลัง แต่ละรุ่นพอใจลดลง ทุกรุ่นคิดว่า มาตรฐานการครองชีพดีกว่ารุ่นพ่อแม่ และทุกรุ่นมีความภูมิใจที่เป็นคนไทย สำหรับแนวคิดต่อวิธีการเปลี่ยนแปลงสังคม คน Gen Z (พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๕๓) คิดว่าต้องเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการปฏิวัติมากกว่ารุ่นอื่น ๆ และคิดว่าการเปลี่ยนแปลงด้วยการปฏิรูปได้ผลน้อยกว่ารุ่นก่อน ๆ เพราะส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่เห็นความสำเร็จจากการปฏิรูป และความไม่เชื่อในสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

๖. มิติเศรษฐกิจ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อักษรศรี พานิชสาส์น อาจารย์

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวถึง ภาพใหญ่ของเศรษฐกิจไทย จากการจัดอันดับในระดับโลก จาก ๑๙๓ ประเทศที่เป็นสมาชิก UN ในปี ๒๐๒๓ ไทยมีขนาดเศรษฐกิจผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product: GDP) เป็นอันดับที่ ๓๐ ของโลก ซึ่งไทยมีประชากรมากเป็นอันดับที่ ๒๐ ของโลก และมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ ๕๐ ของโลก ตามเกณฑ์ของ UN ระดับการพัฒนาการทางเศรษฐกิจ ถือว่าไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา (Developing Country) ซึ่งอยู่ตรงกลางระหว่างประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries: LDCs) และประเทศพัฒนาแล้ว (Developed Countries) นอกจากนี้ ตามเกณฑ์ของ World Economic Forum (WEF) ไทยมีระดับการพัฒนาการทางเศรษฐกิจในระดับที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเครื่องยนต์เป็นหลักในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ (Efficiency Driven Economy) ซึ่งอยู่สูงกว่าเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยการขยายทรัพยากร (Factor-Driven Economy) แต่ยังคงอยู่ต่ำกว่าเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม (Innovative-Driven Economy) ในด้านมิติรายได้ ไทยเป็นประเทศรายได้ปานกลางในกลุ่มบน (Upper-Middle Income Country) ตามการจัดประเภทของธนาคารโลก ในด้านมิติความสามารถทางการแข่งขัน ปี ๒๐๒๓ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๐ จากการประเมินทั้งหมด ๖๔ ประเทศ ตามการจัดอันดับ MD World Competitiveness Center ซึ่งไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจระดับ Very Easy ในอันดับที่ ๒๑ จาก ๑๙๐ เขตเศรษฐกิจ ตามการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) โดยธนาคารโลก โอกาสของเศรษฐกิจไทย จีนคือคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทยและเป็นแหล่งนำเข้าหลักของไทย และไทยยังคงขาดดุลเงินมาโดยตลอด ดังนั้น แนวทางทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องปรับโครงสร้างสินค้าส่งออก ยกกระต๊อบสินค้าในตลาดบน เพื่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของไทย โดยควรส่งเสริมการสร้างแบรนด์ไทยที่สร้างมูลค่าทางตลาดสูง โดยไม่พึ่งพาเพียงรายได้เพียงแค่ภาคการท่องเที่ยวเท่านั้น นอกจากนี้ ควรสร้างโอกาสจากอุตสาหกรรมรถ EV ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีของไทยที่จะเกิดการถ่ายทอด

เทคโนโลยีอันเป็นความรู้เฉพาะทาง และเป็นเทคโนโลยีนวัตกรรม

แนวโน้มของเศรษฐกิจไทยที่จะได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงในประเด็น ดังนี้ **๑) พฤติกรรม Digital Lifestyle** เป็นหนึ่งในรูปแบบการใช้ชีวิตของคนยุคใหม่ที่พาตัวเองไปผูกไว้กับความสะดวกสบายของดิจิทัลมากขึ้น ตั้งแต่การเข้ามาของโควิด-๑๙ ไม่เพียงแต่ทำให้ไลฟ์สไตล์ในการใช้ชีวิตแบบปกติเปลี่ยนไปเป็น New Normal เท่านั้น แต่ทำให้ธุรกิจที่ล่าช้าอยู่แล้วถูกกลืนหายไปอย่างรวดเร็ว มีธุรกิจมากมายที่ปรับตัวไม่ทันและไม่สามารถเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับผู้บริโภคได้ ซึ่งช่องทางที่ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในทุกวันนี้ไม่ใช่ธุรกิจออฟไลน์อีกต่อไป แต่เป็นพฤติกรรม Digital Lifestyle ที่พฤติกรรมผู้บริโภคต่าง ๆ ได้เปลี่ยนไปจากเดิม และหันมาทำธุรกรรม ซื้อสินค้า ใช้บริการต่าง ๆ ผ่านระบบดิจิทัลออนไลน์กันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสั่งอาหาร การเรียนออนไลน์ และการเข้าถึงสื่อบันเทิงต่าง ๆ และจะกลายเป็นวิถีชีวิตรูปแบบใหม่อย่างแน่นอนทำให้ภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวและรับมือ **๒) ทักษะคติทางการเงินของคนรุ่นใหม่** ที่ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน นิยมซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย เพื่อความสุขและความสบายใจ ใช้ชีวิตในแบบอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) สร้างความสนใจให้มีผู้ติดตาม ซึ่งมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความคิดและความสนใจของกลุ่มผู้ติดตาม **๓) ศักยภาพด้านแรงงานในสังคมสูงอายุ** การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตให้เป็นอุตสาหกรรมเพื่ออนาคต แต่ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อรองรับการทำธุรกิจในอนาคต นอกจากนี้ โครงสร้างเศรษฐกิจของไทย มีจุดอ่อน ๕ ประการ ได้แก่ ๑) ต้นทุนด้านวัตถุดิบ ๒) ต้นทุนด้านค่าแรงงาน ๓) ต้นทุนด้านการเงิน ๔) ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และ ๕) ต้นทุนด้านพลังงาน

ในขณะที่ **สถานการณ์และความท้าทายระดับโลก** ได้แก่ สงครามการค้า ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่ยังคงยืดเยื้อและแข่งขันอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาถึงโอกาสและความได้เปรียบในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะเวียดนามและไทย ที่มีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจสูง โดย GDP ไทยอยู่อันดับที่ ๓๐ ของโลก และอันดับที่ ๒ ของอาเซียน ในขณะที่เวียดนาม GDP อันดับที่ ๓๕ ของโลก และอันดับ ๕ ของอาเซียน

ด้านประชากร เวียดนามมีประชากรมากกว่าไทย ในขณะที่ไทยมีรายได้ต่อหัวสูงกว่า เวียดนาม แต่ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา GDP per Capita รายได้ต่อหัวของเวียดนาม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๕ ในขณะที่รายได้ต่อหัวของไทยโตเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๑.๕ จะเห็นได้ว่า เวียดนามเติบโตอย่างรวดเร็วหลังจากยุคสังคมนิยมใน ปี ค.ศ. ๑๙๗๕ และการปฏิรูปเศรษฐกิจด้วยนโยบาย Doi Moi ในปี ค.ศ. ๑๙๘๖ และปัจจุบันเวียดนามสร้างความแข็งแกร่งในตนเอง โดยการแปลง FTA ให้เป็นโอกาส เน้นคุณภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ และใช้การทูตแบบไผ่ลู่ลม (Bamboo Diplomacy) คือ การดำเนินนโยบายทางการทูตให้สอดคล้องไปกับประเทศมหาอำนาจในขณะนั้น และนโยบาย ๔ ไม่ ได้แก่ ๑) ไม่รวมเป็นพันธมิตรทางทหารกับฝ่ายใด ๒) ไม่อยู่ข้างชาติใดชาติหนึ่ง เพื่อต่อต้านชาติอื่น ๓) ไม่ให้ชาติใดเข้าไปตั้งฐานทัพในเวียดนาม และ ๔) ไม่ใช้กำลังทหารข่มขู่ใครและบั่นทอนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แม้ว่าขนาด GDP และ GDP per capita ยังตามหลังไทย แต่มูลค่าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) นำหน้าไทยหลายช่วงไปแล้วก็ตาม ซึ่งสงครามการค้านั้น สร้างโอกาสและความได้เปรียบให้แก่เวียดนามและไทย ส่งผลให้เกิดการแข่งขันเพื่อช่วงชิงโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อาหาร ยาง เม็ดพลาสติก และสินค้าเกษตร ส่วนสินค้าส่งออกที่สำคัญของเวียดนาม ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ โทรศัพทและอุปกรณ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ และเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งแนวโน้มในอนาคต การส่งออกของเวียดนามจะนำหน้าไทย ภายใน ๑๕ ปี เนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิก WTO และการใช้นโยบายการค้าเสรีขับเคลื่อนภาคการส่งออกให้เติบโตก้าวกระโดด อีกทั้งยังได้รับโอกาสจากการย้ายฐานการผลิตที่ย้ายออกจากจีน หลังเกิดสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน

จะเห็นได้ว่า สิ่งที่ไทยเรียนรู้ได้จากเวียดนาม คือ การมุ่งเป้าประสงค์ที่ชัดเจน แก้ปัญหาอย่างตรงจุด และแน่วแน่ ทำให้เวียดนามประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ข้อเสนอแนะต่อมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ในอนาคตของไทย ได้แก่ ๑) การปรับโครงสร้างสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม เพื่อรายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้น

๒) พัฒนาคอนสำหรับโลกยุคใหม่ ให้ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) อยู่ในระดับสูง
๓) มุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ๔) เปลี่ยนผ่านการผลิตและการบริโภค
ไปสู่ความยั่งยืน โดยมุ่งลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
และ ๕) สร้างความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง ไม่ว่าจะ
เป็นเรื่องโรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความก้าวหน้าทางดิจิทัล
และประสิทธิภาพของภาครัฐ

ภาคผนวก

ภาพประกอบการสัมมนาฯ

๑. พิธีเปิด-ปิดการจัดสัมมนาฯ

พล.อ.อ. ภูมิใจ เลขสุนทรารกร ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
เป็นประธานฯ และกล่าวเปิดการประชุมฯ

พล.ต. นิรุจ ดวงปัญญา
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กล่าวรายงานและปิดการประชุมฯ

๒. วิทยากรและผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ

วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิใน ๖ มิติ ประกอบด้วย (๑) มิติการทหาร โดย พล.อ. เจ็ดวุฒิศรา ประยูร อดีตที่ปรึกษาพิเศษ กองบัญชาการกองทัพไทย (๒) มิติการเมือง โดย ศ.ดร. กิตติ ประเสริฐสุข อาจารย์ประจำสาขาการระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๓) มิติเทคโนโลยี โดย พล.อ.ต. อมร ชมเชย เลขาธิการคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) (๔) มิติสิ่งแวดล้อม โดย นายเฉลิมศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๕) มิติสังคม โดย คุณ เนวิน สินสิริ ที่ปรึกษา ทีม Geopolitics ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และ (๖) มิติเศรษฐกิจ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อักษรศรี พานิชสาส์น อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ จำนวน ๘๐ คน จากหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภาครัฐ กองทัพ และพลเรือน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑๗

3. บรรยากาศในการสัมมนาฯ

การประชุมฯ เป็นการบรรยายพิเศษ “มุมมองเชิงยุทธศาสตร์ที่มีแนวโน้มกระทบต่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑” ตามกรอบ STEEP-M ทั้ง ๖ มิติ ได้แก่ มิติสังคม มิติเทคโนโลยี มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติการเมือง และมิติการทหาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่คาดการณ์ว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๑ และเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนซักถามหลังการบรรยายฯ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ช่วงเช้า และช่วงบ่าย

Thailand Strategic Outlook 2024-2028

วันอังคารที่ 12 มีนาคม 2567
เวลา 08.30-16.15 น.

ห้องประชุมศูนย์วัฒนธรรมการศึกษาทหาร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ช่วงเช้า 08.45-12.00 น.

ช่วงบ่าย 12.50-16.00 น.

🕒 08.45-09.45 น.

พล.อ.เจ็ดจอร์ คราประยูร

ที่ปรึกษาพิเศษกองบัญชาการกองทัพไทย

📌 **มติดการทหาร (Military)**

🕒 12.50-13.50 น.

คุณ เถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

📌 **มิตสิ่งแวดล้อม (Environmental)**

🕒 10.00-11.00 น.

ศ.ดร. กิตติ ประเสริฐสุข

อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

📌 **มติดการเมือง (Political)**

🕒 13.50-14.50 น.

คุณ เนวิน สิ้นลิ

ที่ปรึกษา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

📌 **มิตสังคม (Social)**

🕒 11.00-12.00 น.

พล.อ.ต. อมร ชมเชย

เลขาธิการคณะกรรมการการรักษาความ
มั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.)

📌 **มิตเทคโนโลยี (Technological)**

🕒 15.00-16.00 น.

รศ.ดร.อักษรศรี พานิชสาส์น

อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

📌 **มิตเศรษฐกิจ (Economic)**

สแกนเข้าร่วมการประชุม

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

Strategic Studies Center , National Defence Studies Institute

